

Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Verkiezingsprogramma 1952

Wel zelden zijn verkiezingen voor de Tweede Kamer van zo groot belang geweest als in dit jaar 1952.

Dit geldt zowel het binnenlands als het buitenlands beleid.

Wat het buitenlands beleid aangaat, is er gelukkig tussen de overgrote meerderheid der politieke partijen in ons land een grote mate van overeenstemming. Met uitzondering van de communisten zijn alle partijen van enige betekenis van oordeel, dat aangestuurd moet worden op een zo groot mogelijke samenwerking der Westerse democratieën. Die samenwerking is nodig om de vrije Westerse wereld te beschermen tegen de gevaren, die deze wereld bedreigen van de zijde van Sowjet-Rusland en zijn satellieten in binnen- en buitenland.

Wij kunnen ons er alleen maar in verheugen, dat de Verenigde Staten van Amerika de grote krachten, waarover zij beschikken, in dienst willen stellen van de strijd voor de vrijheid. Wij mogen deze strijd echter niet aan Amerika alleen overlaten. Deden wij dit, dan zou de invloed van het democratisch deel van Europa volkomen worden uitgeschakeld. Het is van het grootste gewicht, dat ook Europa een belangrijke politieke macht wordt. Om dit te bereiken moet met alle kracht de politieke, economische en militaire eenheid van Europa worden bevorderd. Tot dit Europa behoort ook West-Duitsland. Natuurlijk ligt er in de herbewapening van dit land een gevaar. Maar weigert men het in de Europese eenheid op te nemen, dan dreigt veel groter gevaar. Als onderdeel dezer eenheid is er een goede kans Duitsland zich te zien ontwikkelen tot een democratische staat. De kans, die na 1918 werd gemist met als uiteindelijk gevolg het Hitler-regiem. Wordt Duitsland niet in de eenheid opgenomen, dan krijgen daar stellig op den duur de reactionnaire elementen de macht in handen. Dan wordt onder hun leiding bewapend zo goed als dit in de dagen van Hitler is geschied. De keus is niet die tussen een gewapend en een ongewapend Duitsland. De keus is tussen een

bewapend Duitsland, dat tezamen met West-Europa wil strijden voor de vrijheid, of een bewapend Duitsland, waarin de oude nationalistische krachten de toon aangeven en dat voor de vrije volken even gevaarlijk is als het Hitler-Duitsland, dat na zo grote offers in 1945 werd overwonnen. Deze keus kan niet twijfelachtig zijn.

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie zet zich daarom met volle overtuiging in voor een buitenlandse politiek, die aanstuurt op een Europese eenheid, die tezamen met de buiten-Europese democratiën pal wil staan voor de handhaving van vrijheid en democratie.

Vrijheid en Democratie is ook haar leuze op het terrein der zuiver binnenlandse staatkunde. Hier zullen de verkiezingen moeten beslissen over de vraag, of Nederland de weg van het Staats-socialisme, die het in de laatste jaren meer en meer is gaan betreden, zal blijven bewandelen, dan wel zich zal gaan bewegen in de richting van meer vrijheid.

Gedurende de zeven jaren, sedert de bevrijding van het vaderland verlopen, hebben de socialisten een zeer overheersende invloed gehad op het regeerbeleid. Die invloed konden zij uitoefenen, dank zij hun nauw samengaan met de K.V.P. Socialisten en katholieken beschikten immers tezamen over een ruime meerderheid in de Tweede Kamer.

Het zou zeker onjuist zijn te beweren, dat de K.V.P. deze toestand aangenaam heeft gevonden. Zij heeft reeds bij de verkiezingen van 1948 duidelijk laten blijken, dat een regeringsvorming, op breder basis dan die van katholieken en socialisten alleen, haar veel meer toelachte. Tot op zekere hoogte is die wens in 1948 in vervulling gegaan. Van dat jaar af maakten toch van het Kabinet, naast een zestal katholieken en een vijftal socialisten, één liberaal en een of twee christelijk-historischen deel uit.

De praktijk der laatste vier jaren heeft echter uitgewezen, dat een dergelijke samenstelling van het Kabinet onvoldoende was om de socialistische invloed te keren. Niet, dat die invloed op alle terreinen van het regeerbeleid even sterk tot uitdrukking kwam. Verre van dien. Met name was het beleid van de katholieke Minister van Economische Zaken er doorlopend op gericht aan het bedrijfsleven meer vrijheid te verschaffen. Van het werk van de liberale Minister van Buitenlandse Zaken op het stuk van het internationale handelsverkeer, mag hetzelfde worden getuigd. Voor deze beide ministers was het woord „liberalisatie” zeker geen ijdele klank.

Volkomen in tegenspraak met het beleid van deze ministers was echter de politiek van de socialistische Minister van Financiën. Zijn streven was er steeds op gericht de greep van de overheid op het economisch leven te vergroten. Hij ontnam de Nederlandse Bank haar zelfstandigheid door haar om te zetten in een Staatsbank. Hij zette de totstandkoming door van een wet tot toezicht op het credietwezen, die de Regering via de Nederlandse Bank de bevoegdheid geeft diep in te grijpen in de credietverlening der particuliere banken. Hij hield met hand en tand vast aan een politiek van lage rente, die niet in overeenstemming was met de verhoudingen op de kapitaalmarkt. Hij veroorzaakte daardoor, dat de gemeenten niet in staat waren zich de nodige gelden te verschaffen voor de woningbouw. De met het oog op de woningnood zo volstrekt nodige bouw van nieuwe huizen begon daardoor te stagneren. Tegelijkertijd voerde hij op geheel het terrein der gemeentelijke financiën een zodanig beleid, dat de afhankelijkheid der gemeenten van het centraal gezag met de dag groter werd. Van de plaatselijke zelfstandigheid, van ouds een der meest levenwekkende elementen der Nederlandse democratie, bleef aldus weinig over.

Ook de belastingpolitiek van de Minister van Financiën was er allerminst op gericht het particulier initiatief bij oprichting en uitbreiding van bedrijven vrij baan te laten. De zware belastingen, op de bedrijven rustende, lieten onvoldoende ruimte voor reservering tot het doen van nieuwe investeringen. Een veel te lang volgehouden dividendstop werkt remmend op de toevloed van nieuwe kapitalen naar het particuliere bedrijf. Alle bevolkingsgroepen, niet in de laatste plaats de arbeiders, ondervinden daarvan de nadelige gevolgen. Voor Nederland met zijn sterk toenemende bevolking is immers gestadige uitbreiding van werkgelegenheid een eerste eis.

Natuurlijk zien de socialisten de noodzakelijkheid van uitbreiding van werkgelegenheid ook wel in. Zij denken die echter langs andere weg te kunnen bereiken. Zij stellen niet het particuliere bedrijf primair. Hun verlangen gaat uit naar socialisatie. Hoe meer belangrijke bedrijven direct of indirect in handen der overheid, hoe liever het hun is. Reeds sedert meer dan dertig jaren is hun streven rechtstreeks op dit doel gericht. De vooroorlogse S.D.A.P. getuigde er reeds van in 1921 in haar „Socialisatie-rapport”. Zij propageerde dezelfde gedachte opnieuw in 1935 in haar „Plan van de Arbeid”. Thans heeft de na-oorlogse „Partij van de Arbeid” onder de titel „De weg naar vrijheid” een derde plan van dezelfde strekking ge-

publiceerd. Van dit lijvige boekdeel is alleen de titel aantrekkelijk. Deze is echter allerm minst in overeenstemming met de inhoud van het boek. Dat verwezenlijking der erin neergelegde denkbeelden ons op „de weg naar vrijheid” zal brengen, is toch een gevaarlijke illusie. Niet de „vrijheid”, maar de „staatslavernij” wacht aan het einde van deze weg.

Het is een volstrekte noodzakelijkheid, dat aan dit socialistisch streven een halt wordt toegeroepen. De mogelijkheid daartoe is zeker aanwezig. Een socialistische meerderheid is er in Nederland niet en zal er ook na de verkiezingen van 1952 niet zijn. Men behoeft om dit te voorspellen niet over profetische gaven te beschikken. Alles hangt er daarom van af, of de socialisten voor de verwezenlijking van hun plannen voldoende steun zullen vinden bij anderen. Het grootste gevaar is daarbij, dat die steun zal komen uit het katholieke kamp. Niet, omdat de katholieken het socialisme als zodanig gunstig gezind zouden zijn. Zo iets te beweren ware een grote onwaarheid. In de praktische politiek heeft de K.V.P. echter bij herhaling van onvoldoende weerstandsvermogen tegen het socialistische streven doen blijken. Wel slaagde zij er nu en dan in de scherpe kanten af te slijpen, doch in het wezen der zaak kregen met behulp der K.V.P. de socialisten herhaaldelijk hun zin.

Het is dus volstrekt noodzakelijk, dat een zwaarder tegenwicht wordt geboden. De eerst aangewezen weg daarvoor is, dat anti-revolutionairen, christelijk-historischen en liberalen zich op het terrein der economische en financiële politiek nauwer en doelbewuster aaneensluiten. Natuurlijk kunnen die partijen niet tezamen één stembus-combinatie aangaan. Daarvoor zijn haar beginselen te verschillend. Men zou ons volk zeker geen dienst bewijzen met die verschillen te verdoezelen. Reële politiek kan slechts op de werkelijkheid zijn gegrond. Waar het geldt de verhouding tussen staat en maatschappij op het gebied van het economisch leven is er tussen deze drie partijen echter een sterke mate van overeenstemming. Dit is in de laatste jaren in de Kamer reeds bij herhaling aan de dag getreden. Meermalen stonden zij bij economische en financiële beslissingen tezamen tegenover K.V.P. en P.v.d.A.

In de Kamer stonden deze drie partijen, die men tegenover de beide machten van K.V.P. en P.v.d.A. kan samenvatten als een „derde macht” sterker dan in het Kabinet. Van de vijftien Ministers hebben er ten hoogste drie tot deze „derde macht” behoord. Anti-revolutionairen waren er onder hen niet. De anti-revolutionairen

hebben in 1948 de deelneming aan het Kabinet geweigerd. De hoofdreden daarvan was hun gebrek aan vertrouwen in het te voeren Indië-beleid. Het is zeker niet voor tegenspraak vatbaar, dat dit beleid, ook in de ogen van christelijk-historischen en liberalen, niet aan de verwachtingen heeft beantwoord. Maar het blijft een open vraag of, bij deelneming der anti-revolutionairen aan het bewind, de krachten, die een andere richting wilden gaan, niet zodanig aan betekenis zouden hebben gewonnen, dat een ander resultaat zou kunnen zijn bereikt. Dit alles is thans verleden tijd en bij het Nieuw-Guinea debat in Januari 1951 bleken de drie partijen in de Kamer elkander volkomen te hebben gevonden.

De hoogste belangen van ons volk vorderen thans, dat het oog uitsluitend op de toekomst wordt gericht. Wanneer straks de verkiezingen achter de rug zijn, zullen naar de overtuiging van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie de drie partijen moeten streven naar een vertegenwoordiging in het Kabinet in overeenstemming met haar invloed in de Kamer. Daardoor zullen ook de in het katholieke kamp steeds duidelijker aan de dag tredende krachten, die wars zijn van de politiek der achter ons liggende jaren, worden gesterkt.

Dit als het doel harer practische politiek vooropstellend, streeft de V.V.D. er tegelijkertijd naar achter haar kandidaten allen te verzamelen, die met haar de weg willen gaan, die haar beginselen wijzen. In de eerste verwarring van de na-oorlogse tijd zijn vele niet-socialisten terechtgekomen in de P.v.d.A. Zij deden dit in de verwachting, dat die Partij een ander karakter zou dragen dan de oude S.D.A.P. Die illusie was weldra verstoord. Dit deed reeds in 1948 vele voorstanders der vroegere vrijzinnige partijen toestromen naar de V.V.D.

Voor hen, die de P.v.d.A. nog trouw bleven, moet het thans wel volkomen duidelijk zijn, dat een niet-socialist daar niet thuis hoort. Inmiddels hebben zij de V.V.D. vier jaren lang aan het parlementaire werk zien deelnemen. Wij twijfelen niet, of zij zullen tot de erkenning komen, dat deze partij trouw is gebleven aan haar devies te streven naar maatschappelijke verhoudingen, die sociaal rechtvaardig en economisch verantwoord zijn.

Door die beginselen zal de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie zich ook laten leiden gedurende de parlementaire periode, die voor ons ligt. Zij heeft op grond daarvan het volgende urgentie-program opgesteld.

1. Bevordering der samenwerking, zowel cultureel, economisch als militair, van alle democratische staten ter verdediging van de Christelijke beschaving.

Daartoe moet in het bijzonder de eenheid van Europa worden bevorderd. Bereidheid afstand te doen van een deel van de soevereiniteit der afzonderlijke staten ten gunste van supranationale rechtsgemeenschappen is daarvoor onmisbaar.

2. Het Koninkrijk der Nederlanden, in zijn nieuwe vorm omvattend Nederland, Suriname, de Nederlandse Antillen en Nieuw-Guinea, blijve als eenheid bewaard.

Nederland, Suriname en de Antillen behoren bij de regeling hunner inwendige aangelegenheden eigen meester te zijn, doch als eenheid op te treden in alles, wat hun gemeenschappelijke belangen raakt. Nieuw-Guinea blijve onder Nederlands gezag, totdat zijn bevolking in staat zal zijn in volle vrijheid over eigen lot te beschikken.

3. In de verhouding tot Indonesië worde gestreefd naar ontwikkeling ener duurzame gemeenschap ter behartiging der wederzijdse belangen in de ruimste zin van het woord.

Daarbij worde het wezen der gemeenschap van meer belang geacht dan de vorm.

Op grond van Nederlands historische verantwoordelijkheid en van hetgeen in 1948 uitdrukkelijk werd neergelegd in de Grondwet, worde daarbij de verplichting tot het waarborgen van de eigen rechten der verschillende bevolkingsgroepen nimmer uit het oog verloren.

4. Er worde met grote ernst gestreefd naar het opheffen van alle buitengewone bevoegdheden, die in strijd zijn met het wezen van de rechtsstaat, omdat zij de persoonlijke vrijheid in menig opzicht tot een aanfluiting maken.

Bijzondere aandacht worde gewijd aan de noodzakelijkheid, dat de burger wordt beschermd tegen ambtelijke willekeur.

5. Opgetreden worde tegen de toenemende centralisatie van overheidsmacht, in de eerste plaats door herstel der zelfstandigheid, bovenal op financieel terrein, van provinciën en gemeenten.

6. Versterking van de positie der openbare school met handhaving van het beginsel der financiële gelijkstelling.

De bestuursvorm der O.L.S. dient te worden gewijzigd en ouders-voorstanders dezer school moeten daarbij worden ingeschakeld.

Bij de hervorming van het onderwijs worde als hoofddoel voor ogen gehouden, dat aan iedere gebleken bekwaamheid gelegenheid tot volle ontplooiing worde geboden.

7. Bevordering van het nationaal karakter van de radio-omroep door samenwerking der uit het vrije initiatief voortgekomen omroepverenigingen, met inachtneming van verkregen historische rechten.
Opheffing van de ongelijkheid, die ten aanzien van de politieke uitzendingen tussen de verschillende richtingen bestaat, voorzover die ongelijkheid niet door de veiligheid van de staat wordt geboden.
8. Onverpoosd streven naar beperking der overheidsbemoeiing met het bedrijfsleven. Onverwijld beëindiging van de huidige Wet Toezicht op het Credietwezen. Verzet tegen het opleggen van publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie van bovenaf. Deze organisatie worde niet tot verlengde arm der centrale overheid. Voorts is vooral op economisch gebied bij toekenning van verordenende bevoegdheden de grootste voorzichtigheid geboden. Bevordering der samenwerking van werkgevers en werknemers in het besef, dat het hechte fundament der publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie alleen kan worden gevonden in een samenwerking niet uit dwang, maar uit innerlijke overtuiging.
9. Zo goed mogelijke waarborging der rechtspositie van alle leden der maatschappij, zonder ondermijning van het individuele verantwoordelijkheidsbesef.
Verzet tegen het steeds voortschrijdende systeem van nivelering der beloningen, opdat grotere inspanning en grotere bekwaamheid ook de geldelijke waardering zullen vinden, die zowel door de rechtvaardigheid als door de noodzakelijkheid om allerwegen de productiviteit op te voeren, wordt vereist.
10. Gelijkstelling van man en vrouw voor de wet, met name verbetering van de huwelijkswetgeving.
Gelijke rechten van mannen en vrouwen tot benoeming in overheidsfuncties.
11. Erkenning van de grote betekenis van een gezonde en krachtige middenstand. Daarbij uit te gaan van het beginsel, dat ook voor deze middenstand geldt, dat de maatschappelijke krachten het best in vrijheid worden gestaald. De te nemen maatregelen moeten er daarom van uitgaan, dat de middenstander de gelegenheid worde geboden tot een vrije bedrijfsontwikkeling.

12. Instandhouding van een krachtige zelfstandige boerenstand. Daartoe worde in het bijzonder gestreefd naar een rechtvaardige verdeling der bodemopbrengst tussen grondeigenaar, boer en arbeider.
13. Ter bestrijding van de woningnood worde het particulier initiatief bij de bouw van woningen ruime gelegenheid tot ontplooiing geschonken. Maatregelen tot een geleidelijk herstel van het evenwicht tussen huren en bouwkosten dienen met bekwame spoed genomen te worden. Compensatie voor de onvermijdelijke stijging der huren worde in de allereerste plaats gezocht in een vermindering van die belastingen, die van rechtstreekse invloed zijn op de kosten van het levensonderhoud.
14. De budgettaire-, fiscale-, monetaire politiek worde bij voortduring gericht op de handhaving van het economisch- en monetair evenwicht. Daartoe dient enerzijds te worden beschikt over krachtige maatregelen ter bestrijding van ieder opkomend inflatiegevaar. Derhalve worde gestreefd naar ingrijpende bezuiniging op de overheids-uitgaven en worde de terugkeer tot gezonde economische beginselen in het rente-beleid bevorderd. Anderzijds worde echter eveneens een vergaande deflatie in het economisch leven tegengegaan, opdat geen economische inzinking met massale werkloosheid worde veroorzaakt. Tot dit doel worde gestreefd naar een verlaging van die belastingen, die de spaarzin en de ondernemingslust remmen en de ontplooiing van het bedrijfsleven belemmeren.
15. Herstel van de vrijheid van het internationale betalings- en handelsverkeer in zo snel mogelijk tempo is voor Nederland een levensbelang.
16. Matiging van Overheidsingrijpen op het gebied van het Ziekensweden, waardoor een te ver doorgevoerd streven naar perfectionisme tot schade van alle belanghebbenden het doel voorbij geschoten is.
17. Bevordering van de ontplooiingsmogelijkheden van de kunst en de kunstenaars, uitsluitend op die wijzen, welke hun zelfstandigheid volledig waarborgen.